

VIERING VAN DE ZONDAG IN DE MARANATHAKERK

Zondag 21 april 2019

Paasmorgen

voorganger: ds. Martine Nijveld

Eerste lezing : een vrije vertolking van psalm 98: lied 98c

Evangelielezing: Lukas 24:1-12

Uitleg en verkondiging

Gemeente van Christus, lieve mensen,

mocht u zich tijdens deze preek gaan vervelen,
dan kunt u altijd uw toevlucht nemen
tot het tellen van het aantal halleluja's in de liederen van deze viering.
Met geen ander feest zingen we zo vaak
Halleluja als met Pasen.
Ook het lied ná de preek is er een mooi
voorbeeld van.
Halleluja, loof de Heer.
Eerder hoorden we het koor al zingen dat bergen het kunnen,
dat zeeën het kunnen
en dat ook mensen het kunnen:
roepen, zingen, juichen, swingen, dansen, springen -
ter ere van Gods Naam.
En die lof van de Paasmorgen
vermengt zich met de vreugde om de komst en de doop
van de kleine Ferdian.

Eén en al Halleluja.
Behalve
in de lezing van het evangelie,
Lukas 24,
de eerste 12 verzen.
Daar geen zingende, springende, swingende mensen.
In de evangelielezing
worden andere tonen aangeslagen en
klinken andere woorden.
We horen van:
zoeken en niet vinden,
van radeloosheid, diep geschokt zijn, het gezicht naar beneden,
naar de grond.
Waar je misschien juichende stemmen zou
verwachten,
horen we hier van
niet geloven, onzin en lariekoek,
en van bevreemding.

Maar ergens ben ik altijd wel blij met die
andere tonen
in de evangelielezing.
Want anders zou je,
als je vanmorgen hier zou zitten

met je verdriet,
met je vragen,
met je leven op de kop,
hier wel heel eenzaam zitten
en je door al die halleluja's
behoorlijk overdonderd kunnen voelen.

Als kerk wil je graag ook ruimte voor zoekers zijn.
Zoekend komt een groepje vrouwen
het verhaal binnen.
Hun namen worden pas in tweede instantie genoemd:
Maria uit Magdala en Johanna en Maria van Jakobus.
De evangelist Lukas vertelt dat deze vrouwen
vanaf het begin met Jezus opgetrokken
zijn en tot op het laatst
aanwezig waren.
Kind van zijn tijd vergeet Lukas om ze écht leerlingen te noemen,
dat predicaat bewaart hij voor de twaalf mannen,
maar ze zijn het toch, die vrouwen,
leerling,
volgelingen vanaf het eerste uur.
Aanwezig op zijn reis, bij zijn woorden, bij zijn dood.
En ook nu, als de sabbat voorbij is, zijn ze er. Bij het graf.
Ze zoeken hun Heer om zijn lichaam te verzorgen
met geurige kruiden, om het te zalven.
Trouw tot het eind.
Met hun liefdevolle inspanningen
willen ze hem de laatste
eer bewijzen.

Ze zoeken hem,
maar vinden doen ze
hem niet.

Het doet denken aan een verhaal uit het begin
van het Lukasevangelie,
waar Jezus ook al
zoek is.
Zijn vader en moeder
zijn hem kwijt, hun twaalfjarige zoon, zoals je twaalfjarigen ineens kwijt kunt zijn,
en ze zoeken met angst in hun hart hem
drie dagen onder hun verwanten en bekenden.
Om hem uiteindelijk te vinden
in de tempel, het huis van zijn Vader,
in gesprek over de Schriften,
tussen de woorden en de verhalen,
horen en vragen stellen, tekst op tekst,
hoe te lezen, hoe te leven, antwoorden zoeken.
Dáár vinden ze hem, in het leer-huis.
'Wisten jullie dan niet dat ik
hier moet zijn?',
is zijn reactie op de verwarring

van zijn ouders,
'wisten jullie niet dat ik moet zijn –
in de dingen van mijn Vader?
Waarom zochten jullie mij?'
Een vraag die bij zijn moeder in haar hart bleef rondzingen,
een vraag die ze bewaarde.

Als Lukas (in het hoofdstuk van vandaag) spreekt van de radeloosheid van de vrouwen,
die Jezus niet vinden,
gebruikt hij een woord dat letterlijk
zoiets betekent als:
zonder doortocht zijn,
zonder uitweg.
Het roept het verhaal op van het volk Israël
weggetrokken uit Egypte, staand voor de zee,
geen doorkomen aan.
Het roept het verhaal op van velen hier en nu,
van anderen, van onszelf, van die dagen dat je denkt:
Hoe sla je je hier doorheen?
Hoe zijn we hier zo terechtgekomen?
En hoe kom je uit de ellende?
Waar is het leven dat zo goed kan zijn?
Ze zijn de weg kwijt.
Weten niet hoe verder.

En in die leegte
klinkt een vraag, een vraag van twee lichtende gestalten,
boodschappers van de andere kant, ze verschijnen vaker in de evangelieverhalen,
voor ons wellicht vreemd, in bijbelverhalen veel minder,
of misschien zijn het Mozes en Elia wel,
wet en profeten,
richtingwijzers naar het leven.
En hun vraag luidt:
Wat zoeken jullie de Levende bij de doden?
Waarom zoekt gij de Levende
bij de doden?

Een vraag,
en vragen zijn in de bijbel maar al te vaak sleutelmomenten,
blik-openers.

De vraag klinkt op het eerste gehoor misschien als een verwijt:
jullie zoeken verkeerd.
Jullie zoeken Jezus op de verkeerde plek.
Zoals zijn ouders – in dat verhaal waarin ze hem kwijt zijn –
hem zoeken bij verwanten en familie, in het bekende en het vertrouwde.
Daar is hij niet.
Hij is elders. En altijd anders dan je dacht.
Je vooruit.

Maar je hoeft het niet als verwijt te lezen, dunkt me.
Misschien mag de vraag een veel barmhartiger inkleuring krijgen.

En worden wij in die vraag gekend zoals wij zijn:
als mensen die dat maar al te vaak doen:
de Levende zoeken bij de doden, bij wat was, vroeger,
bij onze in duigen gevallen idealen.
Die blijven staren op wat vroeger was,
stilstaan bij het verleden.
In de greep van wat gebeurde.
Houden we het bij onze vaststaande beelden
van God, van de kerk, van een medemens, van wat een land
zou moeten zijn, van onze identiteit.
Zitten we vast in angst en oordelen,
wantrouwen, hardheid, onverzoenlijkheid.

Als een verrassing klinkt in de vraag die aan de vrouwen
wordt gesteld een andere Naam.
De Levende.
De Levende wordt hij genoemd.

Bij het graf, kruiden in hun handen, horen de vrouwen:
hier is hij niet.
Je hebt in het graf niets te zoeken. Dat woordje graf is (in het grieks) trouwens verwant met
woorden als gedenkteken, herinneringsplek, monument.
Daar is hij niet.
Dus geen cultus rond het graf, geen bedevaartsoord,
en dan ook geen ruzie of gedoe of oorlog om het beheer van
zo'n monumentale plek.
Niet in het graf van voorbij.
Niet in het graf, alsof zijn missie mislukt is, zijn leven een fiasco,
op niets uitgelopen, alles wat hij begon over en uit, voorbij en dood.
Een dikke streep gaat door die doemgedachte op deze Paasmorgen.
En de twee lichtgestalten wijzen op het leven
en op de toekomst
als plek om hem te zoeken en te vinden.

Want:
de LEVENDE is hij.

En waar in het Lukasevangelie iedereen altijd weer op reis is,
Jezus en zijn leerlingen telkens optrekken, voortgaan,
wil Lukas daar vast en zeker ook mee zeggen,
dat de reis hier niet stopt, tot stilstand komt,
maar doorgaat en dat Jezus blijvend metgezel en reisgenoot is.
Lees het vervolg op Lukas: het boek
Handelingen!

Opgestaan,
altijd ons vooruit,
naar het leven, goed en wijd.
Belofte is zijn Naam, vervoeging van de Godsnaam:
'Ik ben met je – Ik zal er zijn'.
De Levende!

(...)

Als de vrouwen dat goede nieuws doorvertellen aan de leerlingen, aan de elf,
wacht hen een oordeel,
ingegeven door vooringenomenheid:
onzin is het, kletspraat, zotteklap, nonsens, wat jullie beweren,
lèros staat er letterlijk,
wat doorklinkt in ons larie, lariekoek!
De vrouwen op deze vroege morgen zouden
zich prima herkend kunnen hebben in
de woorden van Michelle Obama,
op wereldtournee Amsterdam aandoend,
die vertelt dat ze een groot deel van haar leven te horen kreeg
dat ze luidruchtig was, te hard praatte, te eigenwijs was.
Haar boodschap, als kop boven het artikel dat ik erover las in Trouw:
'Het verhaal van alle vrouwen is waardevol',
zou hen goed gedaan hebben.
Een getuigenis tegen het oordeel van de leerlingen, de elf, de apostelen in.

Larie, onzin.

Dat roepend plaats en ze zichzelf buiten spel, aan de zijlijn.

Wij doen niet mee.

En maken ze, al lees ik er dan misschien teveel in, vast wel,
maken ze van de opstanding wat er de eeuwen door ook van gemaakt is:
iets om over te discussiëren, of het wel of niet kan,
onzin is of niet, wie heeft gelijk,
wel of niet historisch, waar of niet waar, echt gebeurd of niet,
oordelen geveld.

Larie is het, zeggen ze,
een oordeel, en klaar ermee.

Maar OPSTANDING is niet zozeer iets om over te discussiëren,
het is veeleer iets om je door te laten voeden,
je eraan toe te vertrouwen,
en door te laten
inspireren.

Tot opstaan, opstandigheid, omkeer,
opgewekt verder, een manier van leven.

En Petrus staat op.

Het staat er letterlijk: Petrus staat op.

Opstandingsverhalen gaat altijd ook weer
over mensen die opstaan.

Die het wagen,

toch maar wagen,

met dat vreemde verhaal.

Met die larie, met die nonsens.

En bevreed keert hij terug van het graf,
zo horen we in de vertaling van vandaag.
De vreugde is nog ver te zoeken,
geen halleluja op zijn lippen,
geen loof de Heer.

Andere vertalingen vertalen dat 'bevreemd' anders,
vertalen het met:
verbaasd, verwonderd,
of ook: vol verwondering.
Dan zit er meer openheid in:
en zie je Petrus met verbazing gaan,
vragen stellend misschien, nieuwsgierig zelfs, benieuwd wat er
nog méér mogelijk is –
als de Levende ons voorgaat.

Misschien dat dan zelfs een nieuwe wéreld mogelijk is.

Zoals wij al gaan zingen:
aarde getooid in licht,
land in zicht.
Halleluja.
Amen.